

Plastik Kirliliğinin Ele Alınması için Ticari ve Ekonomik Bir Çerçeve

Ticaret, plastik kirliliğinin ele alınmasına ilişkin mevcut çok taraflı tartışmaların önemli bir bileşenidir:

- BM Küresel Plastik Anlaşması müzakereleri - plastik ürün, malzeme ve atık ticaretini yönetmek için önerilen dil dahil;
- Basel Sözleşmesi - plastik atıkların sınır ötesi hareketine ilişkin taahhütlerin uygulanması;
- Dünya Ticaret Örgütü (WTO) - ayrı bir Plastik Kirliliği Diyalogu (DPP) dahil olmak üzere ticaret ve çevre üzerine çok sayıda tartışmayı ilerletmek; ve
- Dünya Gümrük Örgütü (WCO) - geri dönüştürülebilir plastik malzemelerin ve plastik atıkların sınır yönetimi de dahil olmak üzere bir "Yeşil Gümrük" eylem planı geliştirme çabalarını teşvik etmek.

Küresel kimya ve plastik endüstrisi, çok taraflı ticaret tedbirlerinin plastik kirliliğinin ortadan kaldırılmasında önemli bir rol oynayabileceğinin farkındadır. Doğru elverişli çerçeve ile serbest ve adil ticaret, plastik kirliliğini ele almak için uzun vadeli çözümler üretecek ekonomik modelleri teşvik etmek için plastik döngüselliliğinin kritik bir hızlandırıcısı olabilir. Bu tür çözümler özellikle gelişmekte olan ülkelere fayda sağlayacak, ekonomik faaliyet ve büyümeyi teşvik ederken çevresel çözümler de sunacaktır. Ancak ticareti kısıtlayıcı yaklaşımlar, döngüsel ekonomi çözümlerini uygulamak için gerekli malzeme ve teknolojilere erişimi sınırlandırarak bu faydaları ortadan kaldırabilir ve potansiyel olarak DTÖ ile tutarsız politika yaklaşımları yaratabilir.

Aşağıdaki tablo ticaret kolaylaştırıcı bir yaklaşımın, ekonomik ve yatırım faydalarını özetlemektedir:

Ekonomik Model	Ekonomik ve Yatırım Faydaları	Politika ihtiyaçları
Atık Toplama	İstihdam fırsatları (özellikle kayıt dışı ekonomiler için): • Güvenilir gelir akışı • Geri dönüştürülmüş içerik için hammadde belirlemeye yönelik beceri kazandırma üzere eğitimler • Güvenlik ekipmanı/eğitimi	• Ticaret: yeterli hammadde içeriğine erişim; • EPR rejimleri: toplama rejiminin finansmanı ve yatırımı • Geri dönüşüm için hammadde teslimatı için gümrük altyapısı/sınır yönetimi

Geri Dönüşüm	• Teknoloji adaptasyonu • Üretim kapasitesi • İş yaratma • Yurtiçi ekonomi/vergi geliri	• Yatırım politikası • Yönetmelikler ve standartlar • Geri dönüşüm için atık tanımı
Geri dönüştürülmüş içerikle yukarı akış üretimi	• İnovasyon • Yeni ve sürdürülebilir ürün akışları • Çalışan gelişimi	• Yönetmelikler ve standartlar • Ticari pazar için hızlı geri dönüştürülmüş malzemeler

Endüstri, ticaretin önündeki gereksiz engellerin yanı sıra atık yönetimi ve geri dönüşümün önündeki yatırım engellerini belirleyerek, bir yandan atık sızıntısı ve plastik kirliliğini önlerken diğer yandan istihdam ve sürdürülebilir gelir yaratan yatırımları teşvik etmek için gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarıyla uyum sağlayabilir. Bu tür çabalar, çok taraflı ticaret kuralları doğrultusunda daha somut sonuçlar doğuracak ve ticaretin yatırım, kalkınma ve çevresel sürdürülebilirliği teşvik etmek için kullanılması konusunda gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler arasındaki çıkarları uyumlu hale getirecektir.

1. Ticaretin önündeki engeller, plastik kirliliğini ortadan kaldırma çabalarının bir parçası olan etkili atık yönetimini engelleyebilir

Ticaretin önündeki gereksiz engellerin kaldırılması, geri dönüşümü zor plastik atıkların, yeterli geri dönüşüm kapasitesine sahip olmayan ülkelere, plastik atıkları çevreye duyarlı bir şekilde geri dönüştürme kapasitesine sahip bölgesel merkezlere taşınmasını kolaylaştıracaktır.

Bu durum özellikle bu tür geri dönüşüm operasyonlarını ekonomik olarak yürütmek için yeterli ölçeğe sahip olmayan küçük ekonomilere ve Gelişmekte Olan Ufak Ada Devletlerine (SIDS) fayda sağlayacaktır. Ayrıca, plastik kirliliğini ele almak için atık yönetimini teşvik eden ulusal döngüsellik politikalarının geliştirilmesine ve uygulanmasına da yardımcı olacaktır, buna gelişmiş temizleme, toplama, ayırma ve geri dönüşüm dahildir, ancak yine de geri dönüşümü zor plastik atıklarla başa çıkmak için altyapıya sahip olmayabilir.

Ortak tanımların, kuralların veya diğer kriterlerin eksikliği, genellikle etkili atık yönetimi teknolojilerinin etkili bir şekilde uygulanmasını engeller ve aslında plastik kirliliğinin ele alınmasına yönelik çabaları engelleyebilecek bir ticaret engeli oluşturur. Bu tür bilgilerle, plastik ve döngüsel atık malzemeler için koordineli ve şeffaf bir ticaret rejimi aşağıdaki gibi temel zorlukları ele alabilir:

- çevreye duyarlı bir şekilde işlenmek üzere plastik atık/hammadde ithalatına yönelik net kurallar da dâhil olmak üzere atık yönetimi ve geri dönüşüm teknolojilerine erişim ve yatırımın teşvik edilmesi

- Kayıt dışı sektör çalışanlarının koşullarının iyileştirilmesi ve atık madde üreten ve ihraç eden ülkelerde toplama ve ayırma tesislerinde yeni iş imkânlarının yaratılması
- veri toplama da dahil olmak üzere atık ticaretine ilişkin kuralların düzenlenmesi;
- Gümrük gerekliliklerinin, en iyi uygulamaların, düzenleyici gerekliliklerin geliştirilmesi, uluslararası standartların teşvik edilmesi ve yasadışı plastik atık ticaretinin önlenmesi dahil olmak üzere plastik atık malzemelerin ticaretini kolaylaştırmak için net kriterlerin belirlenmesi; ve
- Yeni pazarlar geliştirmek için geri dönüştürülmüş malzemelerde değer yaratma fırsatlarının teşvik edilmesi.
-

2. Koordineli ve somut sonuçlar, atık yönetiminin önündeki engelleri ele alarak daha döngüsel bir ekonomiye geçişi destekleyebilir.

BM Küresel Plastik Anlaşması müzakereleri ile uyumlu olarak, küresel kimya ve plastik endüstrisi, Basel Sözleşmesi'nin uygulanması konusunda, paydaşlar da dahil olmak üzere, yeni ortaya çıkan unsurları ele almak için daha fazla katılımı teşvik edecektir:

- Kimyasal geri dönüşümün, plastik atıkların tanımlanması, çevreye duyarlı yönetimi ve bertarafına ilişkin Basel Teknik İlkeleri kapsamında çevreye duyarlı geri dönüşüm teknolojisi olarak tanınması; ve
- Basel Sözleşmesi'nde aşağıdaki hususları içerecek şekilde iyileştirmeler yapılması
 - Plastik atıkların ne zaman hammadde veya hammadde haline geleceğine ilişkin uyumlaştırılmış atık sonu kriterleri ("hammadde" tanımı dahil),
 - Daha etkin Ön Bildirimli Kabul (ÖBK) prosedürlerinin oluşturulması (örneğin, Y48 plastik atık kategorisi için basitleştirilmiş bir ÖBK prosedürünün değerlendirilmesi ve bu atıkların çevreye duyarlı yönetiminin (ÇSY) sağlanması); ve
 - e-PIC prosedürlerinin daha iyi uygulanması.

Kritik bir paydaş olarak WTO, etkili atık yönetimi ve temizliğini engelleyen ticaretle ilgili gereksiz engellerin belirlenmesine ve kaldırılmasına yardımcı olmak ve plastik kirliliğini ele alan daha koordineli ve şeffaf bir ticaret rejimi geliştirmek için bu çabaları tamamlayabilir. WTO özellikle şunları yapabilir:

- Diğer çok taraflı çabaların WTO anlaşmaları ve ticaret ve yatırımı kolaylaştıran hükümlerle tutarlı olmasını sağlamaya yardımcı olabilir;
- Geri dönüşüm için hammadde akışını ve geri dönüşüm teknolojilerine yatırımı kolaylaştıran ticaretle ilgili tedbirleri, kılavuzları ve kuralları teşvik edebilir

- Plastik atık geri dönüşümü için küresel ve verimli bir döngüsel ekonominin önünde engel teşkil eden hammadde ticaretine ilişkin ticareti kısıtlayıcı tedbirleri tespit etmek;
- Bu çabalar için kılavuz olarak mevcut taahhütlerden, beyanlardan ve diyaloglardan yararlanmak, örneğin
 - WTO Ticarete Teknik Engeller Anlaşması (TBT);
 - Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması (TFA) ve Yatırım Anlaşmaları;
 - Ticaret ve Çevre Komitesi (CTE); ve
 - Ticaret ve Çevresel Sürdürülebilirlik Yapılandırılmış Görüşmeleri (TESSD)
- Plastik atık, hammadde ve geri dönüştürülmüş malzemelere odaklanarak ülkelerin Plastik ticaretine ilişkin Ulusal Eylem Planlarının uygulanmasına odaklanan ticaretle ilgili özel kapasite geliştirme ve işbirliği çalışmalarını teşvik etmek; ve
- WCO ile birlikte, ithalat, ihracat ve transit geçişle bağlantılı belgeler ve formaliteler ile gümrük işbirliği ve belgelendirme için daha fazla elektronik/otomatik sistemlerin teşvik edilmesine ilişkin WTO TFA taahhütleriyle uyumlu, atık/hammadde dahil olmak üzere geri dönüşüm malzemeleri için otomatik ve hızlandırılmış gümrük prosedürlerinin geliştirilmesi üzerinde çalışmak.

WTO ayrıca tüm kuruluşların daha hızlı bir şekilde somut sonuçlara yol açacak bir ticaret stratejisi altında bir araya getirilmesine yardımcı olabilir. Bu tür çabalar, plastik atıkların sınır ötesi hareketine ilişkin Basel Sözleşmesi kapsamındaki mevcut hükümleri tamamlayacak ve plastik döngüsellüğünün hızlandırılmasını kolaylaştırarak, işleme kapasitesine sahip ülkeler tarafından değerli hammadde olarak kullanılabilecek plastik atıkların hareketine yönelik basitleştirilmiş prosedürlerin uygulanması için daha çevik bir araç yaratacaktır. Bu aynı zamanda BM'nin Küresel Plastik Anlaşması'ndaki serbest ve adil ticaret ilkelerine ve taahhütlerine bağlılığın sağlanmasına yönelik çabalarının desteklenmesine yardımcı olacak ve daha spesifik olarak, özellikle SIDS ve gelişmekte olan ülkeler için atık yönetimi değer zincirlerinin ve döngüsel ekonomi sistemlerinin geliştirilmesindeki tıkanma noktalarının ele alınmasına yönelik işbirliği kapasitesi oluşturma çabalarına odaklanacaktır. Bu, tüm kuruluşların kendi yetki alanları ve uzmanlıkları dahilinde koordineli bir strateji çerçevesinde çalışmalarını sağlayacaktır.

